

Jack Provily | www.zomooianders.net

Empathie gevraagd

Onlangs vertelde een directeur van een school mij dat hij helaas afscheid moest nemen van een stagiair omdat deze gezakt was voor de rekentoets van de opleiding.

De man, een zij-instromer van 39 jaar, werd zeer gewaardeerd en gerespecteerd vanwege zijn pedagogische tact, zijn lessen en zijn communicatieve vaardigheden. Hij had zo kunnen beginnen op deze basisschool. Kinderen, ouders en leerkrachten vonden het een fantastische leerkracht. Hij begreep goed waar kinderen op school tegen aanliepen, kon geweldig met ze in gesprek gaan over hoe hij ze het beste kon helpen. Met de ouders waren de contacten ook prettig. Het was iemand die de zorgen en twijfels van ouders begreep. Hij overlegde op een prettige wijze met hen om samen het goede te doen voor het kind. De collega's hebben hem leren kennen als een lerend persoon met een eigen mening, maar ook met een luisterend oor. Verloren voor het onderwijs vanwege een onvoldoende voor de rekentoets die de eigen vaardigheid van aankomende leerkrachten toetst. Je kunt het eens of oneens zijn met deze toets, maar wij hebben met elkaar besloten dat aankomende leerkrachten hun kennis moeten tonen voordat ze daadwerkelijk voor de klas komen.

Maar ... hoe zit het dan met communicatieve vaardigheden zoals luisteren naar de ander, inleving, van perspectief kunnen wisselen en medeleven tonen? Empathie dus? Ik vrees dat er nog wat meer mensen niet door de opleiding heen komen of zouden zijn gekomen als we deze zaken objectief en neutraal kunnen toetsen.

Nemen we deze zaken niet serieus omdat het niet toetsbaar is of omdat de noodzaak ervan niet onderkend wordt?

Als we kennistoetsen zo belangrijk vinden, dient ook gemeten te worden hoe groot het empathisch vermogen van de aankomende leerkracht is. Want een grote mate van empathie is noodzakelijk om succesvol te zijn als leerkracht. Leerkrachten moeten vanuit oprechte interesse hun leerlingen willen kennen, om te begrijpen waar ze mee

Foto: Catorfotografie

worstelen, om te begrijpen waarom school voor dit kind misschien nu niet de beste plaats is. Ze moeten snappen uit welke situaties kinderen komen voordat ze in het lokaal zijn, ze moeten snappen wat ze wel en niet tegen een kind kunnen zeggen. En ze moeten zich in het kind kunnen verplaatsen: 'Als ik dit kind was, wat zou ik dan ...?' Ten slotte moeten ze hun eigen normen en waarden af en toe kunnen loslaten omdat een leerling een andere waardenset heeft.

Leerkrachten kunnen alleen maar goede oudergesprekken voeren als ze over een sterk empathisch vermogen beschikken. Luisteren naar waar ouders mee zitten, hen begrijpen, meebewegen en samen vaststellen wat voor het kind het beste is: zonder empathie lukt dat niet.

Binnen een schoolorganisatie werkt een team samen om met elkaar iets te betekenen in het leven van de leerlingen. Dat betekent dus luisteren naar elkaar, geven en nemen, elkaar waarderen/respecteren om de unieke kwaliteiten van elke leerkracht.

Voor leerkrachten met weinig empathie is dit allemaal moeilijk, zo niet onmogelijk. Liever doen ze het dan alleen, binnen de vier muren van hun eigen lokaal. Ouders zijn lastig en kinderen moeten vooral doen wat de leerkracht zegt.

Succesvolle leerkrachten zijn niet per definitie leerkrachten met veel kennis. Een succesvolle leerkracht is bovenal een mensen-mens. Iemand die kan luisteren, invoelen en meebewegen. Uiteraard speelt eigen kennis een grote rol, maar de vraag is waar kinderen meer van leren. Van een invoelend mens die niet over alle kennis beschikt, of van de leerkracht die de kennis heeft maar de kinderen niet begrijpt?